

ČAJ

Pro chvíle pohody

ČERVENEC 2014

Časopis Autorů Jičínska

Kouzlo poezie

Jsou slova jenom naznačená,
ta nemusíme číst či psát.
Přesto kouzlu mezi řádky
můžeme tiše naslouchat.

Martin VÍDENSKÝ

94

Vážení čtenáři,

začal čas prázdnin a dovolených,
řada z nás bude ve dnech toužebně vyhlížené dovolené
cestovat vláčkem.

Možná pojedete s jedním vlakvedoucím osobních vlaků ČD

Martinem Vídenským. Ten je hostem dnešního ČAJe,
ale především autorem zajímavých veršů.

Dokáže vyčarovat „**Kouzlo poezie**“, jak napovídá úvodní báseň.

A tak Vás zvú na malou „projížďku“ jeho poezií.

Když jsme u toho cestování, vypravíme se na Laško,
kam nás v rozhovoru pozve **Radana Šatánková**.

Nesprávně jsem ji považoval za Valašku, a tak se okamžitě ohradila:

„Jsem hrdá Laška, nikoliv Valaška!“

A jako bonus přidala ochutnávka
básní ze sbírky „**Domovní schůze**“,
a to dokonce přebásněných do laštiny.

Jičínské autory zastupuje **Dana Beranová**

povídkou „**Pěna**“,

kteřá byla oceněna na letošní Řehečské slepici!

Hezké prázdniny

a ve chvílích volna si dopřejte

čerstvý ČAJ

Václav

HOST ČAJe:

Martin Videnský

se narodil 25. září 1970

v Ústí nad Orlicí.

V současné době žije v Letohradě,
kde pracuje jako vlakvedoucí
osobních vlaků ČD.

Ve svém volném čase píše poezii.
Publikoval v Literárních novinách,
v Hostu a v Tvaru.

Je členem Střediska
východočeských spisovatelů.

Přispívá do bulletinu Kruh a do
časopisu Partonyma.

Vydal několik básnických sbírek a jeho poezie je zastoupena v řadě
sborníků a antologií.

Několik jeho básniček bylo přeloženo do polštiny.

O víkendech odpovídá na otázky Orlického deníku.

Dříve hodně létal na padákovém kluzáku, v současnosti holduje
jízdě na kolečkových bruslích a koloběhu (silniční koloběžka).

Kouzlo poezie

Jsou slova jenom naznačená,
ta nemusíme číst či psát.
Přesto kouzlu mezi řádky
můžeme tiše naslouchat.

Poezie Martina Vídenského

Tříkrálová noc

Odlétá
sváteční čas.

V umouněných
nezamrzlých kalužích
pohasl třpyt
vyjedených
Vánoc.

Neuchopitelnost

Hvězdný třpyt, sluneční vítr,
záblesk z hlubin dalekých.
Zatmění přes tmavý filtr,
svět básníků prokletých.

Tíha

Je rána, která
se nezacelí,
zničená lávka,
krutost chvil.

Jiskra naděje
svítla jen krátce,
zlobolný strach ji
zadusil.

Špatné svědomí

Bolestná úzkost jámu hloubí,
na jejímž dně jsme rozpoznali
veliký kus naší viny,
kterou jsme si nepřiznali.

Vážme slova

Uplynul den,
zkameněl čas.
Bolestný sten
ozval se v nás.

Hromada slov
do temnot padá.
Tíživý krov
hrbí nám záda.

Bolest se uloží
hluboko v nás,
jednou nás usouží,
zlomí nám vaz.

Začarovaný kruh

Stále něco boříme,
stále něco tvoříme,
za něčím se honíme,
stále se v tom topíme.

Jarní bázeň

Až puknou ledy,
budu se opět strachovat,
že ostří ker
poraní stará řečiště
a spodní proudy
spolu s krví,
bolestí a špínou
odplaví i něco
čistého.

Záře

Flétna
do tmy
zpívá.

Svazek
tónů
padá

na Zem
modrou
mrazem.

Poznamenání

Jsme prasklé džbány,
jsme deštivé krajiny.
Jsme bolavé rány
a nejsme bez viny.

Tanečnice

Větrné paprsky
dýchaly do cích,
které se panensky
vlnily v bocích.

Věčná rezonance

Jsme živými strunami,
někdy namol(l), jindy v dur,
kráčíme etudami
nekonečných partitur.

Želiv

Po přečtení Krchovského
a po zdolání tuctu piv
mnou cloumá cosi nelidského;
jsem aspirantem na Želiv.

Funus

Nad rakví zesnulé děvky
stálo pár smutnejch štamgastů,
hrobník a tři mrchopěvky
s hlasy hrubými od chlastu.

Na vernisáži

Ze stolů mizí
chlebíčky,
víno, káva i
rakvičky.

Po půlhodince
jsem si jist,
že nebude co
pít a jíst.

Zbývají už jen
obrazy.
Tak žerme, ať se
nezkazí!

Teenager

V čekárně seděl na lavici,
mobil v dlaních svých ždímal.

Okolí jeho a dlaždici
prznil plivanců příval.

Plivance se v jeden slily,
mobilního surfaře
v celé kráse zrcadlily,
když plival si do tváře.

Moucha

Zabiju ji jednou,
výčitky mnou nehnou.

Zabiju ji podruhé,
už mě tu žrát nebude.

Zabiju ji potřetí,
ať na věčnost odletí.

Podzimní zrání

Udýchaný podzim
poklepává mrtvým listím
o ještě nezmrtnou zem.

A nám je opět hořkosladce
v tom čase pozdně nachýleném,
jenž dozrál
v jádru lískovém.

Listopadu pád

Olej opadal.
Zbyly křehké kontury
perové kresby.

Nostalgie

Občas
pokorně navštívím
svůj vlastní
hřbitov.

Opráším
zašlé hroby
a někdy
nečekanou slzou
svlažím květy
vzpomínek.

Sen

Lehkovážná křivka letu
vytvořila vzdušný most
vedoucí do jiných světů,
klenoucí se přes věčnost.

Stmívání

Okamžik
mezi životem
a smrtí.

S posledním
vydechnutím

se rodí
nové
sny.

Poselství

Laskavé ticho prostoupí
vším, co zde dnes milujeme,
a v ozvěnách se bude vracet,
až jednou tu nebudeme.

„Jsem hrdá Laška, nikoliv Valaška!“

ROZHOVOR – RADANA ŠATÁNKOVÁ

Radanu Šatánkovou jsem poprvé “objevil” jako členku mělnického Pegasu, kde jako spoluorganizátorka připravovala vyhlášení tamní literární soutěže... Od té doby již uběhla pěkná řádka let, Radana se účastnila i Jičínského poetického jara, ale setkáváme se na řadě dalších akcí.

Nutno napsat, že její aktivity jsou různorodé. Vydává sbírky poezie, dále též fotografuje, píše do novin ... prostě člověk žijící kulturně. O to víc mě zajímalo, co dělá nyní, a tak jsem ji požádal o rozhovor.

- Radano, v současnosti žiješ v Praze, ale jsi vlastně “naplavenina”. Pokud vím, jsi rodilá “Valaška”. Vracíš se do rodného kraje nebo už je z tebe “Pražanda”, která udělala za beskydským povětrím tlustou čáru?

Václave, jsem ráda, že se ptáš na původ. Kořeny v člověku se nezaprou a pokud ano, je tomu špatně... Jsem hrdá Laška, nikoliv Valaška, k tomu Slezanka. Ihned vysvětlím – Laško bylo během minulého režimu vytěsněno jak z průvodců, tak jiných tisků a lidé začali být zmateni. Toto dědictví se uchovalo podnes. Proto i já jsem v Praze ještě více začala tíhnout k domovu a propagovat rodný kraj. I když je tato situace rozporuplná pro okolí – v Praze jim nejsem dost z Prahy, v rodném kraji už nejsem zase “ta jejich”. Jak se to mohlo stát, že?

- A tak si s sebou stále něco neseš... Stává se, že v Praze řekneš třeba slovo v nářečí a lidé okolo jsou z toho paf!? Nebo dokonce nerozumí?
Přesně tak. Někdy se jazykově předělám rychle, jindy při neformálním

hovoru mi namísto spisovné češtiny vyskočí to naše lašské “po našimu” a je to ve mně, nic s tím nenadělám!

A jak je to tedy s tím Laškem?

Laško je etnografické (kroje, řeč, hudba) pojmenování oblasti, kde žijí Laši. Valaši jsou až vedle, to jsou naši sousedi. No a aby těch souvislostí nebylo málo, tak to centrální Laško zasahuje jak do oblasti Moravy, tak do Slezska. (Tzv. Velké Laško tvoří část území tří států – ČR, Polsko a Slovensko.)

No a Frýdek-Místek? Tam jsem se v roce 1980 narodila a do roku 1999 tam trvale žila – než jsem sbalila fidlátka a jela do Prahy ne na jelita, ale na studia. A už jsem v té Praze zůstala, našla řadu přátel, seznámila se s dalšími “naplaveninami”... Ale nezapomněla jsem a nezapomenu, do rodného města stále jezdím – mám tam rodiče a přátele, poblíž mé milované Beskydy a (asi je to dost patetické) kus odžitého života...

Ten Frýdek-Místek je pozoruhodné dvojměstí. Frýdek (převážně na kopci) je slezský a je tam porodnice. Místek je už Morava a rovina. Jedno město, ale dvě země! I dvě náměstí máme. K tomu nejsme nějaké béčko, vždyť jsme nedávno povýšili na “statutární město”, takže máme magistrát tak jako třeba ti Pražané!

Proto jsem velice ráda, že Janáček napsal aspoň ty Lašské tance! Díky, Janáčku!

Taky jsem úplně na mrtvici, když se pořád ozývá, že jsme Česko a Morava. To Česko mi trhá uši, ale lidé jako kdyby zapomněli, že naše Česká republika se skládá z Čech, Moravy a Slezska!

Kdyby někoho opravdu tato problematika zajímala blíže, mohu vřele čtenářům doporučit webové stránky <http://www.lassko.eu/> nebo také <http://nase-rodina.cz/article.php?clanek=919>

či <http://nase-rodina.cz/article.php?clanek=920> a tam se dočtou podrobnosti, kterými teď nechci unavovat. Víte, je skvělé, že máme krále – je jím Zdeňka Viluš I. a je to můj kamarád. Když si voláme, je to jako v pohádce: “Ahoj, králi...”

- To je zajímavé. Ale pojďme zpátky k té Praze. Je opravdu Praha centrem kultury? A je pravda, že “kdo není v Praze, o tom nikdo neví”?

Na toto téma existují vtipy, jeden z nich mám ještě v paměti, protože vykresluje situaci: *“Hádej, co o tobě říkali v Praze,” ptá se pražský herec brněnského herce. “Nic.”*

Praha je Praha. Stát ve státě... Je pravda, že je centrem kultury – nejen

z historického a strategického důvodu. Ale v žádném případě bych nepodceňovala jiné lokality. Velmi dobře se mi četlo v Brně, lidé měli zájem, byli vděční. To se o Praze nedá pokaždé říci – je tu všeho hodně. Říkám tomu herecky “hodně slimáčků a málo kapustičky”, lidé jsou namlsaní, mají vše pod nosem, možná si toho tolik neváží. Ale nechci paušalizovat a někomu ublížit. Víme, jak těžký život mají okrajové žánry a nedotovaná divadla. Vždy, když se škrtá, škrtá se v kolonce kultura! Není to vidět ihned, až za několik let, jak se z lidu (bohužel) stává nekulturní stádo. Začne to změnou priorit, pak změnou hodnot a končí to v kultuře projevu a chování.

Ale to jsem odbočila od tématu. V Praze jsem jedna z mnoha; tam u nás jsem výrazná a známější. Co se týče mého rodného kraje, tak dále se kulturně velmi zmožila právě Ostrava – tam jsem reakcí posluchačů nadšena a velmi mě to těší. Ostrava se stala v oblasti kultury perlou se specifickou tvář, má svou subkulturu... Poznáte člověka z Ostravy! Nadto kulturně nepokulhává ani Těšín či Opava. Pokud tam někdo někdy z Prahy zabloudí, ať se jde směle podívat!

- Sleduješ literární časopisy nebo do nich dokonce přispíváš?

Sleduji a přispívám... Je to krásné, leč ušlechtilé gesto zadarmo, takže se to snažím udržet v nějaké rozumné mezi. Myslím si, že mám docela velký přehled a široký záběr po celé naší republice. Velice mě mrzí, že toto společnost nepovažuje za práci. A když už jsou redaktoři literárních časopisů placeni, tak velice zoufale. Cožpak to není práce?!

Já si užívám těch zadarmo publikačních povinností v rámci i některých členství. Je to důležité přispět do kolektivního díla. Jenomže den má jenom 24 hodin...

- Co si myslíš o E-knihách? Vytlačí jednou tištěnou knihu? A vůbec už máš čtečku?

Kniha je specifický příklad média. Mezi média nepatří jen noviny, ale i kniha... I tam se přikláním k zákonitostem jedné z teorií... Je to asi tak, jako nás kdysi učili v rámci předmětu, který se nazýval “teorie masové komunikace”. Rozhlas přece nebyl zcela vytlačen televizí (i když se podstatně změnil počet příjemců a styl vysílání), tak ani televize zatím není nástupem internetu vytlačena (i když její podíl coby média dostal silného konkurenta a musí bojovat o přízeň).

A jestli to nastane “jednou”? Za 200 let nevím, ale během našeho života ve 21. století prorokuji, že ne. I když bude těch e-záležitostí a věcí přibývat. Všem, co má dotykový displej, říkám “heblo”. Zvláště u mladé generace

jsou vidět tahleta “heblata”. Lidé si čtou v metru z praktických čteček. No, hlavně, že je psané slovo ještě oslovuje... Ale já v tomhle případě stojím mimo hlavní proud, беру knížky do ruky, k těm nových ráda čichám... a mám z toho požitek, jde mi o rituál. Člověk rituál potřebuje.

I když i já jdu s dobou... Nakladatelství mi nedávno nabídlo po 5 letech od vydání sbírky MEDÚZA (2009) její elektronickou formu k prodej na jejich www stránkách a já na to kývla! V doufání, že se tak poezie dostane opravdu k těm, kteří by o ni mohli stát a aby tomu v cestě nebránila technika. Spíše naopak. Aby technika napomáhala!

Takže má odpověď trochu jasněji: čteci “heblo” (či udělátko, chcete-li) nemám a nijak po něm netoužím... Co mě více než “odritualizovaná” E-kniha děsí, je skutečnost, že se čte méně. Že ke knihám lidé přestávají mít vztah. Když vidím po Praze, jak už padesátníci!!! barbarsky likvidují knihovnu (pozůstalost) po zemřelých rodičích, děsí mě to...

- Dozvěděl jsem se, že v nejbližších dnech ti vyjde další sbírka. Můžeš nám ji představit a napsat kolikátá v pořadí už to je tvoje knížka?

Poezie naštěstí není soutěž. Já jsem to začala brát vážně už v 15 letech... A tak je DOMOVNÍ SCHŮZE mou šestou básnickou knihou. Ale ani tady neplatí, že čím víc kytel, tím hezčí louka.

K mé nejnovější snad bych ráda připomněla, že jsem se servala pro dvě čtenářské obce. Na začátku dubna 2014 jsem uspořádala dvojí uvedení – jedno v rodném Frýdku-Místku, druhé dva dny na to v Praze.

Ta moje DOMOVNÍ SCHŮZE také domovem tematicky končí. Hrdě se hlásím k Lašsku – některé básně jsem výslovně věnovala Ostravě či Frýdku-Místku. Jako bonus si čtenáři můžou některé verše přečíst i v lašském nářečí, polsky nebo slovensky... Myslím si, že se dá o místech a rodných kořenech psát jak moderně, tak tradičním způsobem. Přiznávám, že mé básně nejsou zrovna veselé, některé dokonce lidi přinutí přemýšlet. Poloha? Od drsných, syrových až po lyrické a něžné obrazy. Naštěstí nechybí humor a nadhled. Jsme tu přece jen na chvíli... Poukazuji v Domovní schůzi na to, že svět je skutečně jedna velká ubytovna.

- Kde hledáš stále inspiraci? A co je pro tebe největší inspirací (jaro, láska atp)?

Různá témata potkávám, někdy osobně zakouším a někdy krutě poznávám. Námětem je mi jak příhoda, tak lidský život, příběh, lidská duše, vztah k Původci všeho bytí. Bylo by to na velmi dlouhou debatu. Ale snažím se na nějakou skutečnost poukázat ještě jiným zorným úhlem a tím se věc posouvá zase jinam.

- A co tvoje další koníčky - fotografování a další aktivity?

Těch aktivit bylo kdysi opravdu hodně. Zejména do mých 15 let. Zpívala jsem ve sboru, hrála divadlo, vyhrávala recitační soutěže, hrála na klavír, brnkala na kytaru, velmi dobře a rychle běhala, lyžovala běžky i sjezdovky, dělala judo, orientační běh, provozovala turistiku – po Tatrách jsem kdysi jako malá běhala... V době 1994/95 jsem začínala publikovat do regionálních novin a časopisů.

Dnes už jsem zapomněla jazyky (angličtina, němčina, latina), takže mi zbylo psaní (tvorba) a přednes (rétorika), fotografování a výletování po hradech a zámcích.

Mezi přáteli jsem známá jako vášnivá houbařka a milovnice velikých huňatých macatých psů – tj. retrívrů, salašnických bernských psů, bernardýnů... Jsou to pozitivně nabití bytosti, které ráda potkávám.

- Píšeš ještě do novin a na různé literární servery? Které bys doporučila třeba začínajícím autorům?

Ještě do novin píšu, ale už dávno nedělám “zprávařinu”. Věnuji se nárazově kultuře a to nic nenese. Internetové servery jsou zahlcené..., nemám čas se tam proklikávat tak jako kdysi... Začínajícím autorům bych radila, ať mají těch koníčků víc, protože tenhle jim zrovna s jistotou nemusí vyjít. Poradila bych jim, ať se dají na studium něčeho praktického (na ekonoma, právníka, inženýra) a psaní ať si nechají jako koníček. Hrozí jim pak, že by se mohli dostat do úzkých, když začnou platit složenky... No a ten, kdo chce své dílko přece jen nezávazně vystavit veřejnosti? Ať to klidně udělá! Ale ať není zklamán hrubostí a krutým nekonstruktivním výsměchům, což všechno anonymita internetového prostředí vlastně podporuje.

Kdo se odvažuje více, mohl by své dílo někde přečíst a počkat si na přímou reakci publika. To je mimochodem také orientace i pro mě – vím, zda sdělené bylo přijato, pochopeno, zda to má pro druhé náboj...

- Pamatuji se, že jsi dokonce studovala teologickou fakultu. Jsi věřící? A co třeba říkáš na v minulých měsících v médiích přetřásané církevní restituce?

Věřící jsem se stala až na dálkovém studiu teologie (teologické nauky). Oslovila mě “fundamentálka” a teprve pak se to rozjelo... Všechno mně dlouze trvá, a tak mi pouhé jednoduché řeči o Pánu Bohu nestačily... Svátost křtu jsem přijala ve vršovické farnosti v Praze. Je to pro mě velká věc v mém životě...

Už o něco menší věc jsou různé obchody s minulostí. Každý věřící na mši

se snaží přispět na provoz kostela. Mnohdy k farnosti patří louka, jejíž posekání stojí 40 tisíc. Mnohdy nemá novokněz na oděv. Mnohdy se platí šílené částky za vytápění kostelů. Nebo se někdo snad domnívá, že věřící člověk nemá stejný žaludek, nepocituje zimu, že církev nemusí platit za provoz budov apod.? Skoro mi to připadá, že takhle proticírkevní nálada ve společnosti se rozrostla už do takového extrému, že řešení není možné, pak nebude možné ještě celou řadu let a další generace s tím už nic nebude chtít mít... Evropa, jak víme, křesťansky vymírá, i když na křesťanských hodnotách vyrostla! Paradox, jak se těch hodnot zbavila...

Víme, jak média hýbou světem a svět chce být klamán... Vše se jaksi polarizuje, vykresluje jako princip "buď jen černá nebo jen bílá". Problematika je to složitější, ale je schopna /dále také ochotná/ v těchto intencích masová veřejnost uvažovat? Těžko říci. Je divné, že se s mnoha tématy nehnulo ani po listopadové revoluci ... Tak stejně mi připadá nesmyslná otázka, zda se vůbec má vracet něco, co se kdysi násilně zabavilo/ukradlo apod.? Nadto je těžké i při dobré vůli technicky vymyslet, jak se to má vracet...

Nebo fakt, že je tomu již tolik let, činí z tohoto nároku, z této křivdy něco, co už není pravda? Představte si, že budete mít třeba početnou rodinu, celý rod, a tomu se něco zabaví, sprostě ukradne. Co byste dělali při restituci? Asi chtěli náhradu, nebo snad ne?

- Jsi v současné době členkou nějakého literárního spolku? A jak se vám ve spolku vede? My u nás máme takovou menší krizi a jak jsem se bavil s dalšími literáty, tak řada klubů je také v krizi.

Byla jsem ve vícero spolcích, ale časově to nebylo možné zvládat. Hodně sil a let jsem nechala v Literárním klubu Petra Bezruče ve Frýdku-Místku, hodně také v literárním klubu Pegas na Mělníce. Všechno bylo dobrá škola pro život. Nyní se stále snažím být dobrou členkou a kolegyní Literárního klubu Dr. Nadi Benešové v Čáslavi, Svazu českých fotografů či Obce spisovatelů ČR a několika dalších organizací.

Krise v těch kulturních spolcích se promítá kvůli několika faktorům. Bohužel, starobní důchodci pomalu vymírají, po nich to závazně nikdo nechce dělat. Proč? Doba! Nejistota, pracovní nároky, stresy s hypotékami... dnešní lidé mají zkrátka jiné starosti a co budou dělat, až/jestli se dožijí starobního důchodu, to se pak uvidí...

A potom – slovo "dobrovolnictví" či "zadarmo" není tolik "in" či "sexy" pro dnešní konzumní společnost. Lidé jsou orientováni více na výdělek, dělat něco zadarmo je nelákavé, až druhořadé. Jistě, nejdřív složenky, potom zábava. Sic bez zázemí a materiálního základu nic nejde dělat na

slušné úrovni.

Věřím ale, že lidé se tím mamonem nebudou chtít dusit a že zatouží vyjít z těch “duševních sraček” cestou - třeba tvorby nebo naslouchání...

- Proč je na kulturu stále méně peněz? Nebo ta krize není jen o penězích ale i o lidech?

Obě jsem vlastně nakopla v předchozích odpovědích... Tak se stane, že staré budovy chátrají, až jednou zchátrají a potom se asi zbourají a potom tam bude obchodník... Nechci, aby to tak dopadlo a pokud se více přitlačí, snad se to někdy nestane. Evropa se musí znovu duchovně nastartovat. K penězům mají mít přístup schopní a kompetentní lidé. O kultuře nechť rozhodují ti, kteří si uvědomují závažnost svého jednání!

Ale já se zasnila... My nežijeme v ideálním světě, takže o ideál můžeme jen usilovat...

- Angažuješ se i v Obci spisovatelů? Jaký je tvůj názor na budoucnost této spisovatelské organizace?

Organizace, která měla zvučné jméno a prošla si krizí. Je mi ctí být členkou spisovatelské rodiny spolu se Seifertem a dalšími velikány... Loni se na valné hromadě formou dopisu za neúčast omluvila Valja Stýblová! Když si uvědomím ty souvislosti, s kým vším jsem v jednom spolku, kolik generací on zasahuje, rozbuší se mi srdce!

- Co tě v kultuře láká? Třeba něco, co jsi zatím nezkusila (např. scénář filmu, hraní atp.)?

Scénář filmu jsem napsala a vyšumělo to... Částečně mi to i někdo vykradl – tak jako ne jeden projekt...

Na filmovou roli stále čekám. Už několikrát jsem ji měla dostat, vždycky pak z projektu nějakým způsobem sešlo, nejčastěji za tím byly finance.

- Platí pro tebe přísloví: “Vším čím jsem byl, byl jsem rád!”

Neplatí. Ale jsem a byla jsem, takže co se dá dělat. Poznání o lidském životě mnohdy nebývá procházkou růžovým sadem... Mám svou minulost, nějak se peru s přítomností a doufám v usmířenou budoucnost.

Za rozhovor poděkoval Václav

**Ochutnávka básní ze sbírky Radany Šatánkové
„DOMOVNÍ SCHŮZE“**

FRÝDEK V PŘEDJAŘÍ (rodnému Lašsku)

Mám slunce smotané
do teplého čaje,
když vtom přišlo
první tání:
konec bělošedé krajky,
hlava plná sněženek.

Zelenkavé obzory
přilákaly přespolní běh...

Už zajíčci
stříhají ušima
a Panna Marie Frýdecká,
ošlehaná
toulavým větrem,
to slyší.

Ještě je bláto.
Dole pod zámkem
čůrají chlapci –
slezské *nebe – peklo – ráj*
– vedle po trati
veze vlak další směnu
na šichtu.
By bylo, kurča faja,
na chleba.

OSTRAVO II. “po našimu”

Robečko gryfna s černym kašlem
a uhelnými očami,
pluce si mi zaprašila (zasvinila),
kolem krka sis mě omotala
– enemže tvoju šedu šalu
všadě (ju) mam sebu,
Ostravo!

Dyž bludim v mlze,
kery barak je ten
u Frydlantskych mostuv
počmaranych stěn.

Poznaš chlopy, Ostravo,
– těžko dychaju
jak měchy od varhanuv...

Tak předěš,
ty černý milučky kocurku!

*(Do laštiny přebásnil Z. V. Krulikovský alias lašský král ZDEŇA
VILUŠ I.)*

Dana BERANOVÁ : PĚNA

Po delší době na úřadu práce, tedy přesněji řečeno na úřadu “bezpráce”, jsem se nechal lákat vidinou pravidelných svačin v půl desáté a přijal místo školníka na 1. řehečské škole. Odložil jsem knihy: “Jak si levně obstarat půlku párku” a “Jak vyspravit děravý kabát novinovými výstřižky” a začal se do příručky “Školníkem ve dne” a posléze i “Školníkem v noci”. Mimochodem mají to obráceně. V příručce denní je jako základní pomůcka uvedena baterka a noční- paní ředitelová. A ne, tak ta je dopsaná přes škrtnuté sluneční brýle.

Ještě jsem nestihl ani přepočítat všechny pojistky v rozvodné skříní a už byla vyhlášena na škole výjimečná situace. V učebně chemie se pokus s oxidačním činidlem vymkl kontrole.

Učitelka chemie křičela: “Měla oxidovat a sama se redukovat!” Ale o nějaké redukci nemohla být řeč. Mezi vysokými podpatky učitelky se hrnula bílá pěna a zaplavovala nejen učebnu chemie, ale i celou chodbu v přízemí.

“Co to má znamenat? Redukuj se nebo vrátím diplom!” Vyhrožovala ještě učitelka bílé záplavě, ale marně.

Její poslední slova patřila žákům. “Chraňte jejich zdraví,” a hned na to vyskočila z okna.

To byla nezvyklá situace pro všechny pedagogy. Do teď museli vždy naopak školní vybavení chránit před studenty.

Rychle jsem si oblékl didaktickou pomůcku č. 129/2A zbroj rytířská turnajová -kopie, období renesance. A vyrazil jsem ukázat, že mi rekvalifikace na úřadu práce s názvem Sám sobě hlídačem byla přínosem.

Jako první si pěny všimli žáci z pátého ročníků. Ani přes volání učitele tělocviku: “.. a přeskočíme! Přeskočíme! Ne, nebudeme v tom plavat! Hamáčková obleč se...” Nepřeskočil nikdo. Vrhli se do pěny po hlavě a klouzavými pohyby jezdily mezi sborovnou a kabinetem fyziky. Několik chlapců nahnulo pěnu ze schodů a posílali po nich balíky učebnic. To, že jeden balík není balík, ale učitelka zeměpisu, jsem si všiml už opravdu pozdě.

Další procházeli kolem studenti šesté třídy s učitelkou anglického jazyka: “What is this?” Opakovala učitelka několikrát, neboť právě probírali tvoření otázek, ale dětem byla fuk otázka i odpověď. Začaly házet pěnu po nástěnkách na celém patře s výkřiky: “Vánoční výzdoba! Vánoční besídka v září!”

Jejich křik bohužel vylákal ze záchodů všechny sedmáky a ti hned vylévali kolem sebe obsahy svých plastových kelímků a nabírali pěnu,

kteřou si přitřukávali a pili. Ve snaze zabránit jim v tom, jsem křičel: “Přestaňte! Je to zdraví škodlivé, patří to mezi omamné látky!” To ale bohužel vzbudilo jejich větší zájem a mnozí si odlévali do školních batohů.

Zoufale jsem hledal pomoc u nejstarších studentů. Několik se jich právě trousilo v párech kolem. Chlapci se ale hned snažili využít situace a povalit spolužačky do pěny s vysvětlením, že to jsou nově otevřené pěnové lázně.

Na mé výkřiky, ať toho okamžitě nechají, žáci nereagovali, tedy někteří reagovali, ale to bych raději zapomněl.

Začal jsem bouchat násadou od koštěte výhrůžně do země. Všichni se smáli a volali: “Ještě, ještě!” Když jsem prvního studenta šťouchl do pěnou obaleného pozadí, sešikovali se a výhrůžně zanotovali: “Bílá pěna, hlava orosená, tohohle školníka znám, každej to zkusil a s pěnou si užil, školník teď padáka má.”

Večer se děti konečně rozešly do svých domovů. Doufal jsem, že teď už si vedle zbytku pěny odpočinu, když jsem zahlédl podél zdí se plížit holohlavého učitele výchovy ke zdraví.

Nabíral pěnu plnými hrstmi a plácal si ji na hlavu. Pak se začal v mé zbroji shlížet jako v zrcadle a pěnu na hlavě si upravovat do slušivých lokýnek.

“Co blbneš?” okřikl jsem ho.

“Fuj, to jsem se tě lek,” uskočil stranou a se slovy: “ Já myslel, že jsi vitřina”, se vzdálil.

A tak se vracím na svůj úřad Bezpráce a těším se už jen na jednu věc. Až je tam za pár let všechny potkám.

ČAJ pro chvíle pohody

č.94, červenec 2014, ročník XIII

Vydáno 5. července 2014 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Háčku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozev dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!